

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 293/21**

mun. Chișinău

10 decembrie 2020

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate (în continuare - ANI), Natalia IVANOV, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința d-nei Iovu Ira, IDNP – [REDACTED], a.n. [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], director al IET Grădinița Frumoasa, s. Frumoasa, r-l Călărași, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 07 octombrie 2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare - ANI) a fost înregistrată sesizarea nr. O-565/20, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Iovu Ira, IDNP – [REDACTED], a.n. [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], director al Grădiniței din s. Frumoasa, r-l Călărași.

La 12 octombrie 2020, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Autorul sesizării comunică faptul că, dna Iovu Ira, în calitate de director al Grădiniței din s. Frumoasa, r-l Călărași și-a angajat persoane apropiate la instituția pe care o conduce, și anume:

- [REDACTED] (soțul) în calitate de operator la gaz;
- [REDACTED] (cumnat) în calitate de operator la gaz;
- [REDACTED] (cumnată) în calitate de bucătar-șef;
- Cumetrii în calitate de paznici.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) din Legea nr.132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate, în termen de 15 zile de la data repartizării sesizărilor, efectuează verificarea prealabilă a acestora, în cadrul căreia verifică respectarea condițiilor de formă și conținut ale sesizărilor și existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, iar sesizarea formulată de o persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat trebuie să întrunească condițiile de formă și conținut.

Verificând sesizarea sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut s-a stabilit că, sesizarea corespunde cerințelor prevăzute de art. 75 din Codul Administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit. e) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dna Iovu Ira are calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale în calitate de conducător (director) al instituției publice (grădiniță).

Accesînd datele conținute în sistemul informațional e-Integritate, inspectorul de integritate a constatat că, în perioada 2012-2016 dna Iovu Ira și-a onorat obligația de depunere a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate în conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit.

d) a Legii privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, nr. 1264/2002 (abrogată ulterior), iar începînd cu 2016-prezent dumneai a depus declarațiile de avere și interese personale în conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit. e) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Examinînd conținutul declarațiilor de avere și interese personale ale subiectului declarării vizat în sesizare, inspectorul de integritate a observat că, la Cap. II – „*Veniturile obținute de subiectul declarării, de membrii familiei lui și de concubina/concubinul lui, atît în țară cît și în străinătate*”, dna Iovu Ira reflectă și veniturile soțului său, dl [REDACTAT], drept venit salarial încasat de la Grădinița din s. Frumoasa, r-l Călărași, după cum urmează:

- 2016 – 1969,09 lei;
- 2018 – 7875,00 lei;
- 2019 – 16881,63 lei.

Conturîndu-se o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, la 17.10.2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere al controlului nr. 583/21, în privința dnei Iovu Ira, director al Grădiniței din s. Frumoasa, r-l Călărași, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-21/4871 din 17.10.2020, aviz de recepție DS8000042997AS din 21.10.2020, dna Iovu Ira a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Prin scrisoarea nr. 04-21/O-565/20 din 17.10.2020, aviz de recepție DS8000043010AS din 21.10.2020, inspectorul de integritate a informat și autorul sesizării referitor la inițierea controlului.

Ulterior, la data de 10.11.2020, și, respectiv, la 12.11.2020, în cancelaria ANI au fost înregistrate sesizările nr. Col-677/20 și nr. Col-677/20/1 care aveau la bază același obiect.

Inspectorul de integritate reține că aceste sesizări au fost conexate la materialele dosarului de control care deja se afla în derulare, informînd despre acest fapt autorii sesizărilor menționate.

Conform art. 85 alin. (3) al Codului administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților.

Potrivit art. 87 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (2) și (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat (inclusiv din registrul informațional de management a documentelor electronice al ANI), Registrul declarațiilor privind conflictele de interese înregistrat în cadrul ANI cu nr. 51 la 12.09.2018, Sistemul informațional „e-Integritate”, Registrul de Stat al populației, și solicitate Instituției de Educație Timpurie (IET) Grădinița de copii din s. Frumoasa, r-l Călărași (solicitarea nr. 04-21/4872 din 17.10.2020), Primăriei s. Frumoasa, r-l Călărași (solicitarea nr. 04-21/4873 din 17.10.2020) și IP Agenția Servicii Publice (solicitarea nr. 04-21/5610 din 16.11.2020) informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin scrisoarea nr. 8854 din 18.11.2020, ca răspuns la solicitarea nr. 04-21/4873 din 17.10.2020, **Primăria s. Frumoasa, r-l Călărași**, a expediat copiile autentificate ale următoarelor acte, relevante desfășurării controlului:

- Carnetul de muncă al dnei Iovu Ira;
- Fișa personală a dnei Iovu Ira;

-Dispoziția Primăriei s. Frumoasa, r-l Călărași, „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă al dnei Iovu Ira, director al Instituției preșcolare Frumoasa”, nr. 03 din

23.03.2015, prin care dna Iovu Ira a fost numită în calitate de director interimar al acestei instituții;

- Contractul individual de muncă al dnei Iovu Ira, nr. 37 din 25.03.2015;
- Procesul-verbal al ședinței Comisiei de concurs din 23.02.2016 „Cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de director al Instituției preșcolare Frumoasa”, prin care dna Iovu Ira a fost desemnată învingătoare cu desemnarea acesteia la funcția de director al instituției prenotate;
- Dispoziția Primăriei s. Frumoasa „Cu privire numirea în funcția de director al Instituției preșcolare” prin care dna Iovu Ira a fost numită în funcția de director al Instituției preșcolare Frumoasa, nr. 03 C din 29.02.2016;
- Fișa postului conducătorului Instituției preșcolare;
- Acordul adițional la Contractul individual de muncă a directorului Instituției preșcolare din s. Frumoasa, r-l Călărași (fără număr);
- Acordul adițional la Contractul individual de muncă a directorului Instituției preșcolare din s. Frumoasa, r-l Călărași (fără număr);
- Declarația privind conflictul de interese depusă la data de 19.10.2020 de către dna Iovu Ira, nr. 01/20.10.2020, prin care comunică faptul că dl. [REDACTAT] – soțul acesteia, a activat în cadrul grădiniței în calitate de operator la gaze, iar dna [REDACTAT] – cumnata acesteia, activează în calitate de bucătar.

La fel, Primăria s. Frumoasa, r-l Călărași a mai comunicat faptul că în caietul-registru de evidență a Contractelor individuale de muncă a angajaților primăriei este înregistrat Contractul dnei Iovu Ira din data de 23.03.2015, iar un alt Contract în dosarul personal și în caietul-egistru lipsește.

Prin scrisoarea **IET Grădinița de copii din s. Frumoasa**, nr. 8337 din 10.11.2020, (anexată la materialele dosarului de control) ca răspuns la solicitarea nr. 04-21/4872 din 17.10.2020, instituția a remis copiile următoarelor acte, relevante desfășurării controlului:

Acte administrative și juridice semnate/încheiate în privința dlui [REDACTAT]:

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 45 din 11.10.2016;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 60 din 15.10.2016;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 63/p din 16.10.2017;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 67 din 16.10.2017;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 13/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 72 din 14.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea trepte de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 28 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 35/p din 26.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 05/p din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 20 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 77 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea trepte de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 09 din 27.01.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 22/p din 15.10.2020;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 81 din 15.10.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 24/p din 31.10.2020.

Acte administrative și juridice semnate/încheiate în privința dlui [REDACTAT]:

- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 42 din 01.11.2013;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 44 din 15.10.2014;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 45 din 15.10.2014;

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 22 din 08.10.2015;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 23 din 15.10.2015;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 52 din 15.10.2015;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 53 din 15.10.2015;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 14/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 73 din 15.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 29 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Referitor la demisionare”, nr. 04 din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 21 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 78 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 07.01.2020;

Acte administrative și juridice semnate/încheiate în privința dnei [REDACTAT]:

- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 25 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 08 din 12.03.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 09.04.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 23/p din 28.10.2020.

Prin scrisoarea IP Agenția Servicii Publice, nr. 9345 din 30.11.2020, drept răspuns la solicitarea nr. 04-21/5610 din 16.11.2020, s-au constatat următoarele relații de rudenie/afinitate pe linie ascendentă și/sau descendentă ale dnei Iovu Ira în raport cu:

- [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] – soț;
- [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] - cumnat;
- [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] - cumnată.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-21/5611 din 16.11.2020, recepționată la 20.11.2020 prin avizul de recepție DS8000333144AS, dna Iovu Ira a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate pentru a-și prezenta punctul de vedere asupra obiectului controlului.

În **punctul său de vedere**, înregistrat în cancelaria ANI cu nr. 9117 din 25.11.2020, dna Iovu Ira a indicat următoarele:

„{...}În ianuarie 2020 am informat în formă scrisă privind conflictul de interese din instituție Direcția de învățământ Călărași, iar în formă orală în cadrul Primăriei Frumoasa, neavînd informația că e necesar să realizez în formă scrisă. Următoarea declarație privind conflictul de interese am depus-o în cadrul Primăriei Frumoasa pe data de 19.10.2020.”

Aprecierea inspectorului de integritate.

În conformitate cu art. 21, alin. (1) din Codul educației al RM, nr. 152 din 17 iulie 2014, Instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățămînt preșcolar) și de învățămînt extrașcolar (de nivel local) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Potrivit pct. 3 din Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituției de educație timpurie (IET) aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 243 din 22 aprilie 2016, instituția de educație timpurie - creșă, **grădiniță**, centru comunitar și alte tipuri de instituții înființate în temeiul prevederilor legale în vigoare, este o unitate de educație și, după caz, de îngrijire pentru

copiii cu vârsta pînă la 7 ani, care implementează politica statului în domeniul educației timpurii la nivel instituțional.

Directorul IET exercită conducerea executivă a instituției în conformitate cu atribuțiile conferite de legislația în vigoare, cu hotărârile Consiliului de administrație al instituției, cu prevederile Regulamentului și fișa de post, elaborată și aprobată de fondator.

Subsidiar se reține că, conform art. 20 alin. (1) lit. a) din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014, învățământul general cuprinde educația timpurie, iar potrivit art. 23 alin. (3) din același Cod, educația timpurie se desfășoară în creșe, grădinițe, centre comunitare de educație timpurie sau în alte instituții care prestează servicii în conformitate cu standardele educaționale de stat.

Astfel, potrivit datelor conținute în extrasul carnetului de muncă și a celor din fișa personală ale subiectului controlului pentru prima dată dna Iovu Ira a fost numită în funcție de director al IET Grădinița Frumoasa prin Dispoziția nr. 13 din 07.09.2000.

Prin Dispoziția Primăriei s. Frumoasa, r-l Călărași, „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă al dnei Iovu Ira, director al Instituției preșcolare Frumoasa”, nr. 03 din 23.03.2015, dna Iovu Ira a fost numită în calitate de director interimar al acestei instituții, funcție pe care a ocupat-o în temeiul Contractului individual de muncă, nr. 37 din 25.03.2015.

La data de 01.03.2016, în temeiul Procesului-verbal al ședinței Comisiei de concurs din 23.02.2016 „Cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de director al Instituției preșcolare Frumoasa”, dna Iovu Ira a fost desemnată învingătoare cu numirea acesteia la funcția de director al instituției prenotate, semnînd în acest sens contractul individual de muncă.

Conform informațiilor transmise de către IET Grădinița Frumoasa, în perioada 2013-2020 dna Iovu Ira, în calitate de conducător al acestei instituții preșcolare a emis acte administrative și a semnat acte juridice în privința persoanelor apropiate.

Din analiza datelor, examinînd perioada cronologică a funcției deținute și a actelor semnate în privința persoanelor apropiate în perioada anilor 2013-2020, precum și a reglementărilor legale aplicabile acestei perioade, inspectorul de integritate reține că, ca efect al angajării în funcția respectivă, persoana supusă controlului mai întîi de toate a devenit subiect al declarării averii și intereselor personale în sensul art. 3 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16 din 15.02.2008 (Lege abrogată) apoi, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016, persoana supusă controlului, continuă să dețină calitatea de subiect al declarării. Această circumstanță denotă faptul că la caz, față de actele administrative/juridice emise și încheiate urmează a fi aplicate în consecutivitate prevederile ambelor legi enunțate, ținînd cont de principiul aplicabilității legii în timp. Or, constatarea unei încălcări se stabilește conform legii în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, examinînd lista actelor administrative și juridice emise și încheiate de dna Iovu Ira în calitate de conducător al IET Grădinița Frumoasa, în privința persoanelor apropiate, în perioada de acțiune a Legii cu privire la conflictul de interese nr. 16 din 15.02.2008 (abrogată) inspectorul de integritate identifică următoarele acte emise și încheiate în privința dlui [REDACTAT]

[REDACTAT] (cumnat):

- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 42 din 01.11.2013;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 44 din 15.10.2014;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 45 din 15.10.2014;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 22 din 08.10.2015;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 23 din 15.10.2015;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 52 din 15.10.2015;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 53 din 15.10.2015.

Astfel, potrivit prevederilor art. 2 al Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (abrogate prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dar care guvernau speța în acea perioadă):

conflict de interese – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii;

interes public – interesul general al societății ca persoanele care dețin funcții publice să ia, în îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, decizii imparțiale și legitime;

interes personal – orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art. 3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora;

persoane apropiate – soțul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).

Potrivit reglementărilor Legii precitate, tratarea conflictului de interese se exprima prin cerințele ce se înaintau persoanelor vizate de a accepta responsabilitatea pentru identificarea intereselor lor personale, care puteau intra sau erau în conflict cu îndatoririle lor oficiale, precum și prin cerințele ce se înaintau acestor persoane și organizațiilor publice de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

Tot în actul normativ respectiv, la art. 11 alin. (2), legiuitorul stabilea că soluționarea conflictului de interese trebuia efectuată prin examinarea situației de conflict de interese, prin determinarea și aplicarea soluției adecvate pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

La art. 9 alin. (2), lit. a) era prevăzut faptul că persoana prevăzută la art.3 va informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu.

La caz, din punctul de vedere și materialele prezentate de subiectul controlului, inspectorul nu identifică probe care ar demonstra că dna Iovu Ira, a informat Primăria din localitate despre cele 7 (șapte) conflicte de interese în care s-a aflat și nici probe care ar demonstra că tratarea și soluționarea acestor conflicte a avut loc în modul prevăzut la art. 11 din Legea cu privire la conflictul de interese, nr. 16/2008.

În același timp, inspectorul de integritate precizează că, pentru actele administrative și juridice sus numite aprobate, emise și încheiate în privința persoanei apropiate în situații de conflict de interese, dna Iovu Ira nu poate fi sancționată dat fiind faptul că aceste acțiuni s-au consumat în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016) care a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale.

Totodată, inspectorul de integritate a identificat o serie de acte administrative și juridice emise și încheiate în privința persoanelor apropiate: **dlui** [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] - soțul, **dlui** [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] – cumnatul și **dnei** [REDACTAT], IDNP [REDACTAT] – cumnata, în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, după cum urmează

Acte administrative și juridice emise și semnate/încheiate în privința dlui [REDACTAT]:

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 45 din 11.10.2016;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 60 din 15.10.2016;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 63/p din 16.10.2017;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 67 din 16.10.2017;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 13/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 72 din 14.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 28 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 35/p din 26.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 05/p din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 20 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 77 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 09 din 27.01.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 22/p din 15.10.2020;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 81 din 15.10.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 24/p din 31.10.2020.

Acte administrative și juridice emise și semnate/încheiate în privința dlui [REDACTAT]:

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 14/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 73 din 15.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 29 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Referitor la demisionare”, nr. 04 din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 21 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 78 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 07.01.2020;

Acte administrative și juridice emise și semnate/încheiate în privința dnei [REDACTAT]:

- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 25 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 08 din 12.03.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 09.04.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 23/p din 28.10.2020.

Potrivit prevederilor art. 2 al Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale:

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau

afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (*cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră*).

În ceea ce privește afirmația autorului sesizării precum că dna Iovu Ira și-ar mai fi angajat și careva cumetri (fără a da nume concrete), inspectorul de integritate reține că, conform definiției formulate de legiuitor cumetrii nu sunt persoane apropiate în sensul art. 2 al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, motiv pentru care reglementările legale în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese nu-i pot fi imputate dnei Iovu Ira.

Examinînd actele administrative și juridice (Ordine și Contracte) emise și încheiate de către dna Iovu Ira în perioada 01.08.2016-și pînă la data inițierii controlului în privința soțului acesteia, coroborîndu-le cu prevederile legislației în vigoare la momentul emiterii și încheierii acestor acte, inspectorul de integritate reține faptul că, reeșind din prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform redacției în vigoare din 01.08.2016, respectiv, redacției în vigoare din 12.01.2018), la noțiunea de persoană apropiată prevăzută la art. 2 din Legea prenotată, nu se regăsea soțul/soția subiectului declarării.

Potrivit celor relatate, rezultă că pentru perioada respectivă (01.08.2016-29.06.2018) dnei Iovu Ira nu-i poate fi atribuită calitatea de persoană apropiată a dlui [REDACTAT], motiv pentru care inspectorul nu se va pronunța asupra actelor administrative și juridice emise și încheiate de către dumneaei în această perioadă în privința soțului dumneaei.

În conformitate cu art. 12, alin. (3) din *Legea* nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflictul de interese real* apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu prevederile art. 12, alin. (4) lit. a) și b), din *Legea* nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dna Iovu Ira, exercitînd funcția de director al IET Frumoasa, la momentul apariției de jure a conflictului de interese real, a avut obligația de a anunța șeful ierarhic superior imediat (Primăria s. Frumoasa), dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrative, să nu încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic pînă la soluționarea conflictului de interese.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Potrivit art. 12, alin. (10) din *Legea* nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflictul de interese consumat* reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a

unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Reieșind din relațiile dnei Iovu Ira cu persoanele apropiate enumerate mai sus, care erau în conflict cu îndatoririle sale ca conducător al unei instituții publice, precum și prin acceptarea responsabilității de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictelor de interese în care se afla, unica conduită legală a subiectului declarării era să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, organul ierarhic superior (Primăria din localitate), că este afectată de conflicte de interese în exercitarea atribuțiilor de servici.

Conform art. 14, alin. (3) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Iovu Ira, i-a fost interzisă întreprinderea oricărei acțiuni în sensul emiterii și semnării celor 21 (douăzeci și unu) Ordine și Contracte în privința persoanelor apropiate, cu excepția abținerii.

Art. 14, alin. (4) a legii prenotate stipulează expres că, subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea de luare a deciziilor.

Examinând prevederile legale care guvernează speța și punctul de vedere al dnei Iovu Ira, inspectorul de integritate nu a identificat probe concrete, pertinente și concludente care ar demonstra faptul că doamna Iovu ar fi declarat conflictele de interese reale în termenul indicat de lege și ar fi încercat să le evite în strictă conformitate cu prevederile legale. Argumentul subiectului controlului precum că „{...} în ianuarie 2020 am informat în formă scrisă privind conflictul de interese din instituție Direcția de învățământ Călărași, iar în formă orală în cadrul Primăriei Frumoasa, neavînd informația că e necesar să realizez în formă scrisă”, nu este consolidat prin probe concrete, motiv pentru care inspectorul de integritate îl califică drept declarativ și bizar. Or, pe de o parte, dna Iovu afirmă ca a depus o declarație scrisă în cadrul Direcției de învățământ Călărași (neprobînd acest lucru), iar în cazul presupusei declarări verbale a conflictului de interese la Primăria din localitate, conform afirmațiilor trecute în punctul de vedere, dumneaei nu a știut că trebuie să le declare în formă scrisă, este cel puțin lipsită de cursivitate, paradoxală și alogică. Mai mult ca atît, necunoașterea faptului că declararea conflictului de interese urma să fie făcută în forma scrisă nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de conflictele de interese abordate în prezenta speță (nemo legem ignorare censetur). În contextul în care relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art. 56 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017* cu privire la actele normative (anterior *Legea cu privire la actele legislative*), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumându-se cunoașterea de către toți destinatarii a legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

În consecință, nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, adagiul latin ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi scutit de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în Constituție. Cunoașterea și respectarea legii definesc atitudinea civică,

comportamentul etic, grija față de valorile sociale, apărute și promovate prin actele normative, față de interesele fundamentale ale întăririi și dezvoltării societății. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Referitor la argumentul dnei Iovu Ira precum că „*următoarea declarație privind conflictul de interese am depus-o în cadrul Primăriei Frumoasa pe data de 19.10.2020*” inspectorul de integritate confirmă acest fapt, însă această acțiune nu exclude răspunderea dumneaei, deoarece intenția de a încerca să-și soluționeze conflictul de interese a fost o măsură întreprinsă peste termenul legal, doar după ce a recepționat scrisoarea inspectorului prin care i s-a adus la cunoștință demararea controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese.

În consecință, persoana supusă controlului a ignorat obligația legală de a declara conflictul de interese real și de a soluționa corespunzător și la timp conflictul de interese, precum și nu s-a abținut de la emiterea și consemnarea actelor vizate supra, contrar obligației impuse de art. 12 alin. (4) lit. a) și b) din Legea nr. 132/2016.

Potrivit lit. b), alin. (1) al art. 135 din Codul Educației, personalul didactic (în educația timpurie), științifico-didactic, științific și de conducere are obligația să respecte deontologia profesională, iar alin. (5) al aceluiași articol menționează că nerespectarea prevederilor alin. (1)–(4) constituie abatere disciplinară și se sancționează conform legislației în vigoare. La fel, alin. (8) al aceluiași articol stipulează că, nerespectarea de către cadrele didactice sau cadrele de conducere din învățământul general și din cel profesional tehnic a prevederilor Codului de etică a cadrului didactic constituie o încălcare gravă a disciplinei de muncă și a statutului instituției de învățământ și se sancționează în conformitate cu prevederile acestuia.

Pct. 9, alin. (3), lit. d) al Codului de Etică prevede că cadrele de conducere vor respecta și aplica următoarele norme de conduită managerială privind desfășurarea de activități anticorupție: identificarea, soluționarea situațiilor de conflict de interese și sancționarea angajaților care nu-și declară conflictele de interese.

Mai mult ca atât, prin acțiunile sale persoana supusă controlului a încălcat și prevederile art. 14 din Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017. Potrivit art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017, persoana supusă controlului prin funcția ocupată, deține și calitatea de agent public care, în conformitate cu art. 14, alin. (2), lit. a)-b) din aceeași lege, avea obligația să declare în scris, în termen de 3 zile, organul ierarhic superior despre conflictele de interese reale apărute în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictelor de interese și cum acestea influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale precum și să evite consumarea conflictelor de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflicte de interese, pînă la solutionarea acestora.

Potrivit art. 23, alin. (4) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.*

Conform art. 23 alin. (6) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*, subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin.(3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său.

Potrivit art. 23 alin. (8) al *Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, ANI ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Conform art. 38, alin. (1), lit. a) din *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctului de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, **inspectorul de integritate concluzionează** că, dna Iovu Ira, în calitate de conducător al IET Grădinița Frumoasa, avînd interes personal rezultat din relațiile cu persoane apropiate a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

1. nedecларarea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12 alin. (4), lit. a)-b) și art. 12, alin. (5) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*, și nesoluționarea conflictelor reale de interese manifestată prin emiterea actelor administrative și încheierea actelor juridice după cum urmează:

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 13/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 72 din 14.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 28 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 35/p din 26.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la volumul de muncă”, nr. 05/p din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 20 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 77 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 09 din 27.01.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 22/p din 15.10.2020;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 81 din 15.10.2020;
- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 24/p din 31.10.2020, în privința dlui [REDACTAT] – soț;

- ✓ Ordinul “Referitor la angajare”, nr. 14/p din 15.10.2018;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 73 din 15.10.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 29 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Referitor la demisionare”, nr. 04 din 26.02.2019;
- ✓ Ordinul “Referitor la angajare pe o perioadă determinată”, nr. 21 din 11.10.2019;
- ✓ Contractul individual de muncă, nr. 78 din 11.10.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 07.01.2020, în privința dlui [REDACTAT] – cumnat;

- ✓ Ordinul “Cu privire la atribuirea treptei de salarizare, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 25 din 21.12.2018;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 08 din 12.03.2019;
- ✓ Ordinul “Cu privire la modificarea treptei, clasei și coeficientului de salarizare”, nr. 10 din 09.04.2019;

- ✓ Ordinul “Referitor la încetarea contractului individual de muncă”, nr. 23/p din 28.10.2020, în privința dnei [REDACTAT] - cumnată,

fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (4), (6) - (8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,

DECIDE:

1. Se constată că dna Iovu Ira, exercitând funcția de director al IET Grădinița Frumoasa, avînd interes personal rezultat din relația cu persoanele apropiate **a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:**

- ✓ nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5), alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;
- ✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;
- ✓ emiterea actelor administrative și încheierea/semnarea actelor juridice (21 la număr) menționate în prezentul act,

fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;

2. Se sesizează Primăria s. Frumoasa, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de încetare a raporturilor de muncă ori de serviciu cu dna Iovu Ira, din funcția de director al IET Grădinița Frumoasa;

3. Se decade, dna Iovu Ira din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

4. Se înscrie dna Iovu Ira în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se aduce la cunoștința dnei Iovu Ira actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev, 3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Natalia IVANOV